

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет інформатики та обчислювальної
техніки

Кафедра інформатики та програмної інженерії

Звіт

з лабораторної роботи № 4 з дисципліни
«Алгоритми та структури даних-1.
Основи алгоритмізації»

«Дослідження арифметичних
циклічних алгоритмів»

Варіант 3

Виконав студент ПІ-15, Борисик Владислав Тарасович
(шифр, прізвище, ім'я, по батькові)

Перевірів _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Лабораторна робота №4

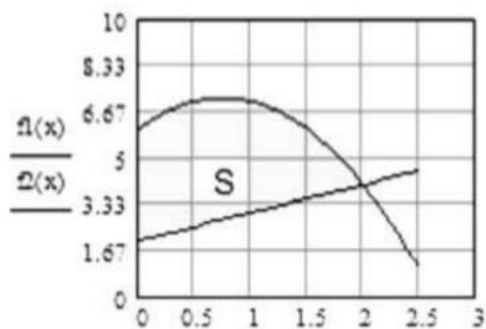
Дослідження арифметичних циклічних алгоритмів

Мета – дослідити особливості роботи арифметичних циклів та набути практичних навичок їх використання під час складання програмних специфікацій.

Варіант 3

Задача

Обчислити площу фігури S , обмежену функціями $f1(x) = -2x^2 + 3x + 6$ і $f2(x) = x + 2$.

Постановка задачі

За умовою задачі потрібно знайти площу фігури (S), обмежену двома функціями: $f1(x) = -2x^2 + 3x + 6$ і $f2(x) = x + 2$

Результатом розв'язку є значення площі фігури (S).

Побудова математичної моделі

Складемо таблицю змінних

Змінна	Тип	Ім'я	Призначення
Початкова точка інтегрування	Цілий	a	Початкове дане
Кінцева точка інтегрування	Цілий	b	Початкове дане
Кількість парабол на відрізьку інтегрування (точність)	Цілий	n	Початкове дане
Крок розбиття	Дійсний	h	Проміжне дане
Площа під квадратичною функцією	Дійсний	area_quadratic	Проміжне дане
Площа під лінійною	Дійсний	area_linear	Проміжне дане

функцією			
Площа, обмежена двома функціями	Дійсний	final_area	Результат

Для обчислення інтеграла функцій $f_1(x) = -2x^2 + 3x + 6$ і $f_2(x) = x + 2$

будемо використовувати метод парабол (метод Сімпсона). Ми використовуємо цей метод, тому що за допомогою нього можна найбільш точно обчислити інтеграл з мінімальною похибкою. Для обчислення інтеграла кожної функції будемо використовувати наступну формулу:

$$\int_a^b f(x) dx \approx \frac{h}{3} \left(f(x_0) + 4 \sum_{i=1}^n f(x_{2i-1}) + 2 \sum_{i=1}^{n-1} f(x_{2i}) + f(x_{2n}) \right)$$

Для піднесення числа до степеня будемо використовувати функцію pow().

- 1) Створюємо змінні a, b, n і присвоюємо їм значення: a = -1, b = 2, n = 10000 (тобто ми розбиваємо функцію на відрізок [-1;2] на 10000 менших парабол).
- 2) Створюємо змінну h і присвоюємо їй крок розбиття за формулою: (b-a)/n.
- 3) Створюємо змінну area_quadratic і присвоюємо їй значення функції на початку і кінці інтегрування.
- 4) За допомогою арифметичного циклу ітеруємось по квадратичній функції, крок ітерації буде h. В тілі циклу, за допомогою альтернативної форми оператора вибору, ми перевіряємо чи парний в нас крок. Якщо так - множимо значення функції на разбитій параболі на 2, якщо ні - множимо значення функції на разбитій параболі на 4. Пораховані значення додаємо до змінної area_quadratic.
- 5) Множимо змінну area_quadratic на h/3.
- 6) Створюємо змінну area_linear і присвоюємо їй значення функції на початку і кінці інтегрування.
- 7) За допомогою арифметичного циклу ітеруємось по лінійній функції, крок ітерації буде h. В тілі циклу, за допомогою альтернативної форми оператора вибору, ми перевіряємо чи парний в нас крок. Якщо так - множимо значення функції на разбитій параболі на 2, якщо ні - множимо значення функції на разбитій параболі на 4. Пораховані значення додаємо до змінної area_linear.
- 8) Множимо змінну area_linear на h/3.

- 9) Створюємо змінну `final_area` і присвоюємо їй значення різниці `area_quadratic` і `area_linear`.
- 10) Виводимо значення змінної `final_area`.

Розв'язання

Програмні специфікації запишемо у псевдокодi та графічній формi у вигляді блок-схеми.

Крок 1. Визначимо основні дії

Крок 2. Створення змінних `a`, `b`, `n` і присвоєння їм значення: $a = -1$, $b = 2$, $n = 10000$

Крок 3. Створення змінної `h` і присвоєння їй крок розбиття за формулою: $(b-a)/n$.

Крок 4. Створення змінної `area_quadratic` і присвоєння їй значення функції на початку і кінці інтегрування.

Крок 5. Додавання до змінної `area_quadratic` значення площі, в залежності від кроку.

Крок 6. Множення змінної `area_quadratic` на $h/3$.

Крок 7. Створення змінної `area_linear` і присвоєння їй значення функції на початку і кінці інтегрування.

Крок 8. Додавання до змінної `area_linear` значення площі, в залежності від кроку.

Крок 9. Множення змінної `area_linear` на $h/3$.

Крок 10. Створення змінної `final_area` і присвоєння їй значення різниці `area_quadratic` і `area_linear`.

Крок 11. Виведення значення змінної `final_area`.

Псевдокод

Крок 1

Початок

Створення змінних a , b , n і присвоєння їм значення: $a = -1$, $b = 2$, $n = 10000$

Створення змінної h і присвоєння їй крок розбиття за формулою:

$(b-a)/n$.

Створення змінної $area\_quadratic$ і присвоєння їй значення функції на початку і кінці інтегрування.

Додавання до змінної $area\_quadratic$ значення площі, в залежності від кроку.

Множення змінної $area\_quadratic$ на $h/3$.

Створення змінної $area\_linear$ і присвоєння їй значення функції на початку і кінці інтегрування.

Додавання до змінної $area\_linear$ значення площі, в залежності від кроку.

Множення змінної $area\_linear$ на $h/3$.

Створення змінної $final\_area$ і присвоєння їй значення різниці $area\_quadratic$ і $area\_linear$.

Виведення значення змінної $final\_area$.

Кінець

Крок 2

Початок

$a := -1$

$b := 2$

$n := 10000$

Створення змінної h і присвоєння їй крок розбиття за формулою:

$(b-a)/n$.

Створення змінної $area\_quadratic$ і присвоєння їй значення функції на початку і кінці інтегрування.

Додавання до змінної $area\_quadratic$ значення площі, в залежності від кроку.

Множення змінної $area\_quadratic$ на $h/3$.

Створення змінної $area\_linear$ і присвоєння їй значення функції на початку і

кінці інтегрування.

Додавання до змінної `area_linear` значення площі, в залежності від кроку.

Множення змінної `area_linear` на $h/3$.

Створення змінної `final_area` і присвоєння їй значення різниці `area_quadratic` і `area_linear`.

Виведення значення змінної `final_area`.

Кінець

Крок 3

Початок

`a := -1`

`b := 2`

`n := 10000`

`h := (b-a)/n`

Створення змінної `area_quadratic` і присвоєння їй значення функції на початку і кінці інтегрування.

Додавання до змінної `area_quadratic` значення площі, в залежності від кроку.

Множення змінної `area_quadratic` на $h/3$.

Створення змінної `area_linear` і присвоєння їй значення функції на початку і кінці інтегрування.

Додавання до змінної `area_linear` значення площі, в залежності від кроку.

Множення змінної `area_linear` на $h/3$.

Створення змінної `final_area` і присвоєння їй значення різниці `area_quadratic` і `area_linear`.

Виведення значення змінної `final_area`.

Кінець

Крок 4

Початок

`a := -1`

`b := 2`

n:= 10000

h := (b-a)/n

area_quadratic := (-2 * pow(a,2) + 3*a + 6) + (-2 * pow(b,2) + 3*b + 6)

Додавання до змінної area_quadratic значення площі, в залежності від кроку.

Множення змінної area_quadratic на h/3.

Створення змінної area_linear і присвоєння їй значення функції на початку і кінці інтегрування.

Додавання до змінної area_linear значення площі, в залежності від кроку.

Множення змінної area_linear на h/3.

Створення змінної final_area і присвоєння їй значення різниці

area_quadratic і area_linear.

Виведення значення змінної final_area.

Кінець

Крок 5

Початок

a := -1

b:= 2

n:= 10000

h := (b-a)/n

area_quadratic := (-2 * pow(a,2) + 3*a + 6) + (-2 * pow(b,2) + 3*b + 6)

повторити

для i від -1 до n-1

якщо i % 2 == 0

то

area_quadratic := area_quadratic + 2 * (-2 * pow(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)

інакше

area_quadratic := area_quadratic + 4 * (-2 * pow(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)

все якщо

все повторити

Множення змінної area_quadratic на h/3.

Створення змінної area_linear і присвоєння їй значення функції на початку і кінці інтегрування.

Додавання до змінної area_linear значення площі, в залежності від кроку.

Множення змінної area_linear на h/3.

Створення змінної final_area і присвоєння їй значення різниці area_quadratic і area_linear.

Виведення значення змінної final_area.

Кінець

Крок 6

Початок

a := -1

b := 2

n := 10000

h := (b-a)/n

area_quadratic := (-2 * pow(a,2) + 3*a + 6) + (-2 * pow(b,2) + 3*b + 6)

повторити

для i від -1 до n-1

якщо i % 2 == 0

то

area_quadratic := area_quadratic + 2 * (-2 * pow(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)

інакше

area_quadratic := area_quadratic + 4 * (-2 * pow(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)

все якщо

все повторити

area_quadratic := area_quadratic * (h/3)

Створення змінної area_linear і присвоєння їй значення функції на початку і кінці інтегрування.

Додавання до змінної area_linear значення площі, в залежності від кроку.

Множення змінної area_linear на h/3.

Створення змінної `final_area` і присвоєння їй значення різниці `area_quadratic` і `area_linear`.

Виведення значення змінної `final_area`.

Кінець

Крок 7

Початок

`a := -1`

`b := 2`

`n := 10000`

`h := (b-a)/n`

`area_quadratic := (-2 * pow(a,2) + 3*a + 6) + (-2 * pow(b,2) + 3*b + 6)`

повторити

для i від -1 до n-1

якщо i % 2 == 0

то

`area_quadratic := area_quadratic + 2 * (-2 * pow(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)`

інакше

`area_quadratic := area_quadratic + 4 * (-2 * pow(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)`

все якщо

все повторити

`area_quadratic := area_quadratic * (h/3)`

`area_linear := a + 2 + b + 2`

Додавання до змінної `area_linear` значення площі, в залежності від кроку.

Множення змінної `area_linear` на `h/3`.

Створення змінної `final_area` і присвоєння їй значення різниці `area_quadratic` і `area_linear`.

Виведення значення змінної `final_area`.

Кінець

Крок 8

Початок

a := -1

b:= 2

n:= 10000

h := (b-a)/n

area_quadratic := (-2 * pow(a,2) + 3*a + 6) + (-2 * pow(b,2) + 3*b + 6)

повторити

для i від -1 до n-1

якщо i % 2 == 0

то

area_quadratic := area_quadratic + 2 * (-2 * pow(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)

інакше

area_quadratic := area_quadratic + 4 * (-2 * pow(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)

все якщо

все повторити

area_quadratic := area_quadratic * (h/3)

area_linear := a + 2 + b + 2

повторити

для i від -1 до n-1

якщо i % 2 == 0

то

area_linear := area_linear + 2 * ((a+i*h) + 2)

інакше

area_linear := area_linear + 4 * ((a+i*h) + 2)

все якщо

все повторити

Множення змінної area_linear на h/3.

Створення змінної final_area і присвоєння їй значення різниці

area_quadratic і area_linear.

Виведення значення змінної final_area.

Кінець

Крок 9

Початок

a := -1

b := 2

n := 10000

h := (b-a)/n

area_quadratic := (-2 * pow(a,2) + 3*a + 6) + (-2 * pow(b,2) + 3*b + 6)

повторити

для i від -1 до n-1

якщо i % 2 == 0

то

area_quadratic := area_quadratic + 2 * (-2 * pow(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)

інакше

area_quadratic := area_quadratic + 4 * (-2 * pow(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)

все якщо

все повторити

area_quadratic := area_quadratic * (h/3)

area_linear := a + 2 + b + 2

повторити

для i від -1 до n-1

якщо i % 2 == 0

то

area_linear := area_linear + 2 * ((a+i*h) + 2)

інакше

area_linear := area_linear + 4 * ((a+i*h) + 2)

все якщо

все повторити

area_linear := area_linear * (h/3)

Створення змінної final_area і присвоєння їй значення різниці area_quadratic і area_linear.

Виведення значення змінної final_area.

Кінець

Крок 10

Початок

a := -1

b := 2

n := 10000

h := (b-a)/n

area_quadratic := (-2 * pow(a,2) + 3*a + 6) + (-2 * pow(b,2) + 3*b + 6)

повторити

для i від -1 до n-1

якщо i % 2 == 0

то

area_quadratic := area_quadratic + 2 * (-2 * pow(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)

інакше

area_quadratic := area_quadratic + 4 * (-2 * pow(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)

все якщо

все повторити

area_quadratic := area_quadratic * (h/3)

area_linear := a + 2 + b + 2

повторити

для i від -1 до n-1

якщо i % 2 == 0

то

area_linear := area_linear + 2 * ((a+i*h) + 2)

інакше

area_linear := area_linear + 4 * ((a+i*h) + 2)

все якщо

все повторити

$\text{area\_linear} := \text{area\_linear} * (h/3)$

$\text{final\_area} := \text{area\_quadratic} - \text{area\_linear}$

Виведення значення змінної final_area .

Кінець

Крок 11

Початок

$a := -1$

$b := 2$

$n := 10000$

$h := (b-a)/n$

$\text{area\_quadratic} := (-2 * \text{pow}(a,2) + 3*a + 6) + (-2 * \text{pow}(b,2) + 3*b + 6)$

повторити

для i від -1 до $n-1$

якщо $i \% 2 == 0$

то

$\text{area\_quadratic} := \text{area\_quadratic} + 2 * (-2 * \text{pow}(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)$

інакше

$\text{area\_quadratic} := \text{area\_quadratic} + 4 * (-2 * \text{pow}(a+i*h,2) + 3*(a+i*h) + 6)$

все якщо

все повторити

$\text{area\_quadratic} := \text{area\_quadratic} * (h/3)$

$\text{area\_linear} := a + 2 + b + 2$

повторити

для i від -1 до $n-1$

якщо $i \% 2 == 0$

то

$\text{area\_linear} := \text{area\_linear} + 2 * ((a+i*h) + 2)$

інакше

$\text{area\_linear} := \text{area\_linear} + 4 * ((a+i*h) + 2)$

все якщо

все повторити

$\text{area\_linear} := \text{area\_linear} * (h/3)$

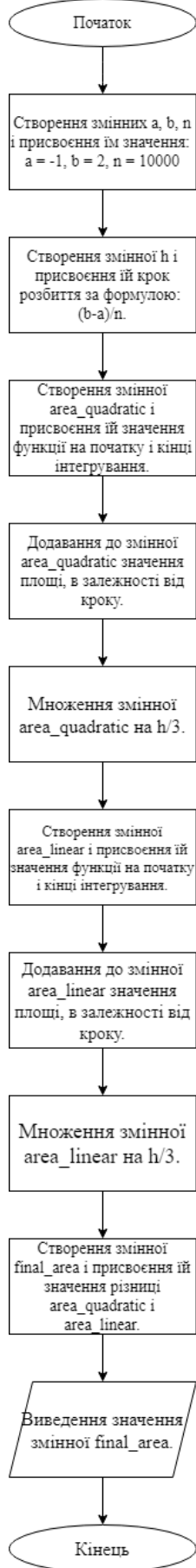
$\text{final\_area} := \text{area\_quadratic} - \text{area\_linear}$

Виведення значення змінної final_area.

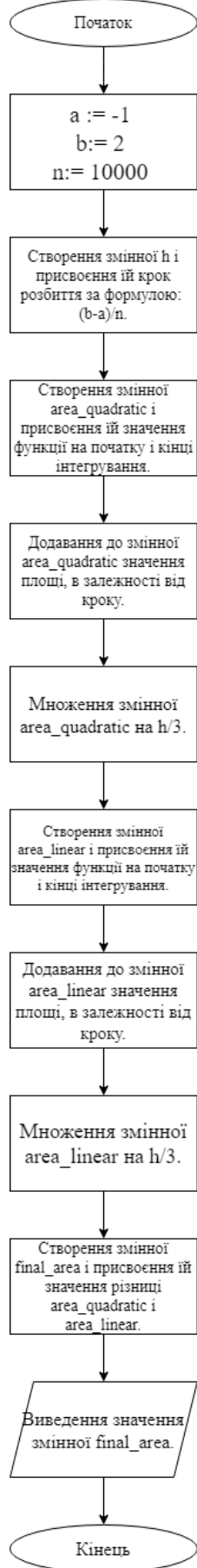
Кінець

Блок-схема алгоритму

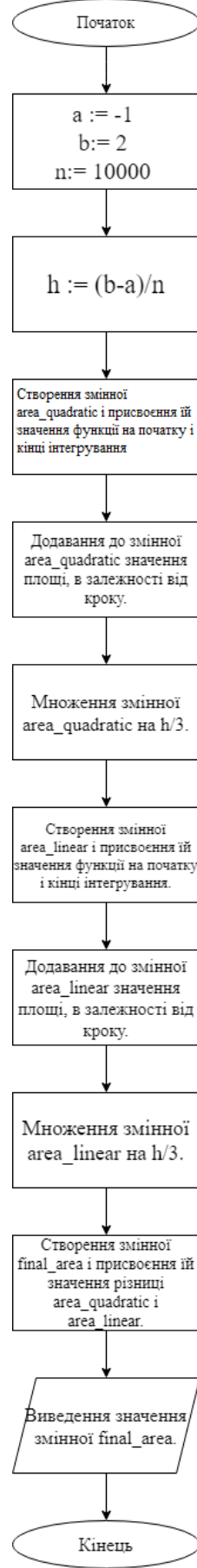
Крок 1

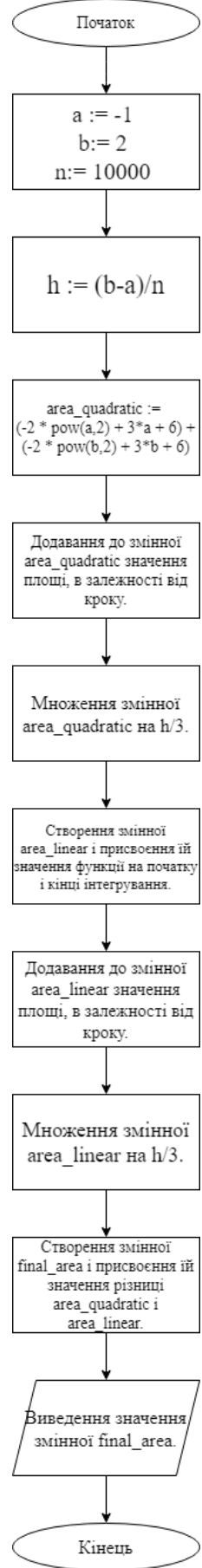
Крок 2

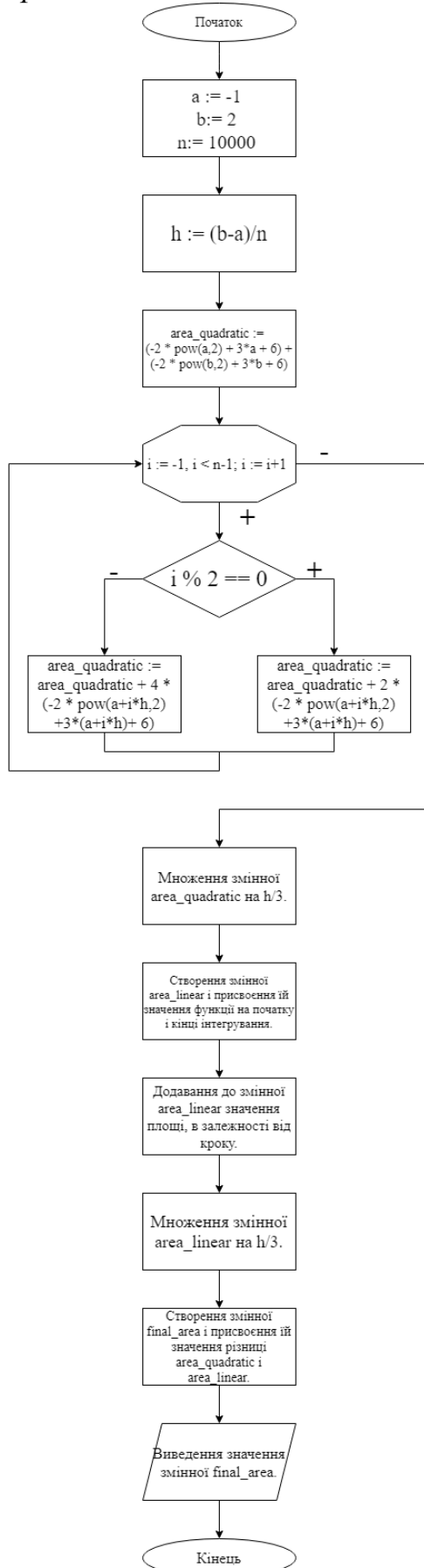
Крок 3

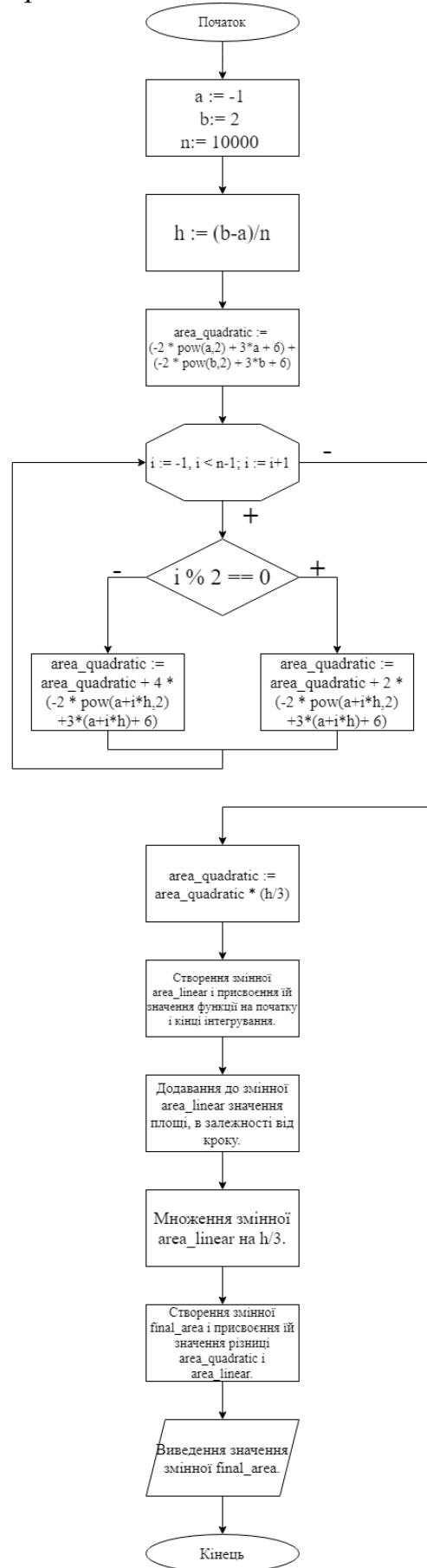
Крок 4

Крок 5

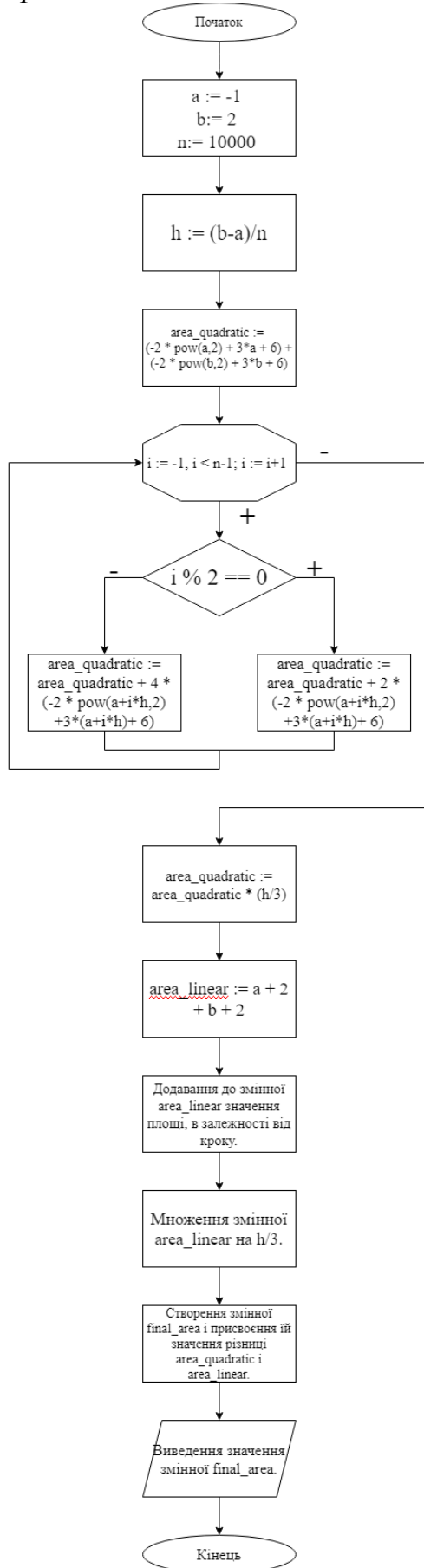

Крок 6

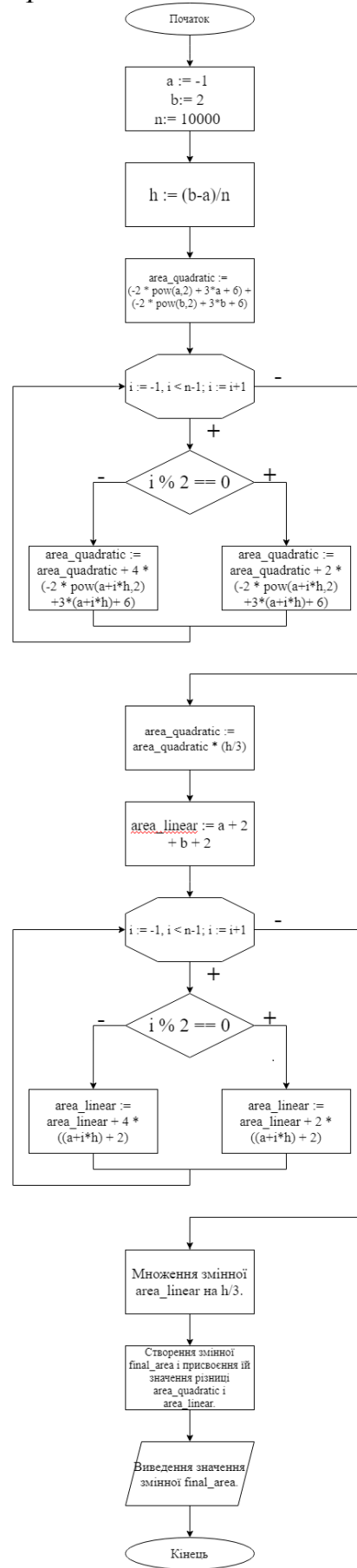

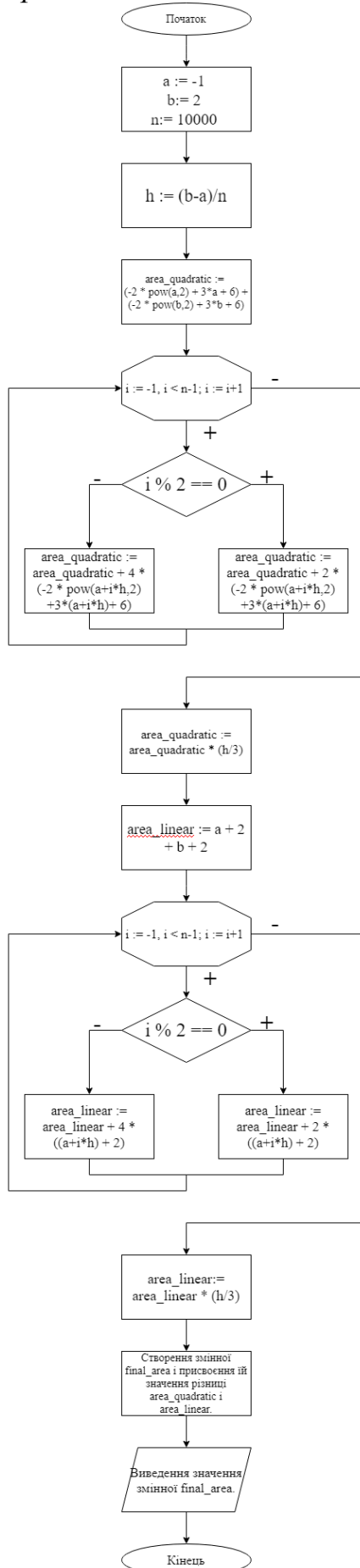
Крок 7

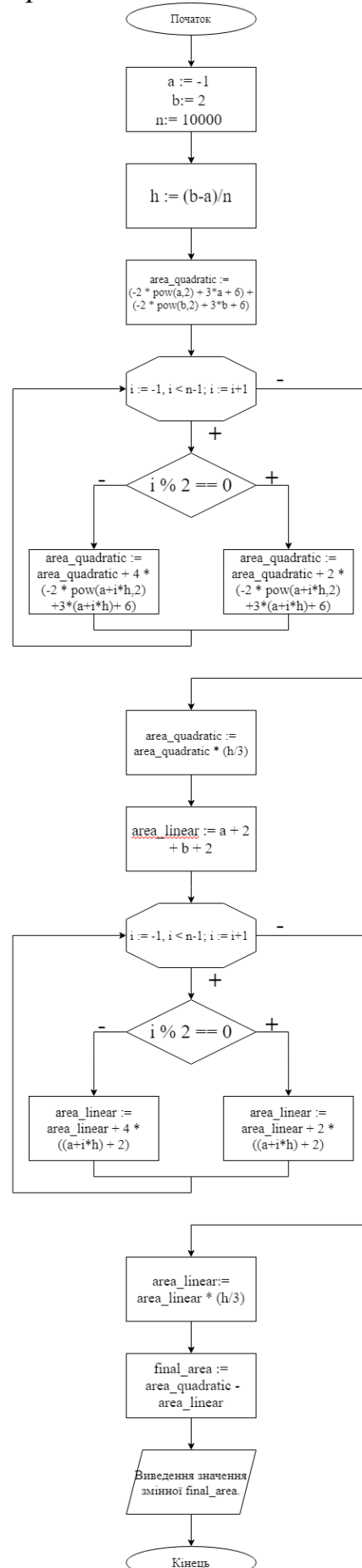
Крок 8

Крок 9

Крок 10

Випробування алгоритму

Блок	Дія
	Початок
1	$a := -1$
2	$b := 2$
3	$n := 10000$
4	$h := 0.000299999999999999997$
5	$area\_quadratic := 5$
6	$area\_quadratic := area\_quadratic + 4 * (-2 * pow(-1+(-1)* 0.000299, 2) + 3*(-1+-1* 0.000299)+ 6)$
7	$area\_quadratic := area\_quadratic + 2 * (-2 * pow(-1+0* 0.000299, 2) + 3*(-1+0* 0.000299)+ 6)$
...	
10007	$area\_quadratic := 164989 * (0.000299/3)$
10008	$area\_linear := 5$
10009	$area\_linear := 5 + 4 * ((-1+(-1)* 0.000299) + 2)$
10010	$area\_linear := 8.9 + 2 * ((-1+0* 0.000299) + 2)$
...	
20010	$area\_linear := 74990 * (0* 0.000299/3)$
20011	$final\_area := 16.5 - 7.5$
20012	Виведення $final\_area := 9$
	Кінець

Висновок

Протягом четвертої лабораторної роботи я дослідив особливості роботи арифметичних циклів та набув практичних навичок їх використання під час складання програмних специфікацій. В результаті виконання роботи я отримав алгоритм, який обчислює площу фігури (інтеграл), яка обмежена двома функціями $f_1(x) = -2x^2 + 3x + 6$ і $f_2(x) = x + 2$.